

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला

२०७९।०८० सालको निर्णय नं. ३६५

पुनरावेदन नं. ०७६-RB-०१७९

मुद्दा:- आयकर (२०६७/०६८) ।

श्री रघुपति जुट मिल्स लिमिटेड, बिराटनगर (रानी), मोरङ (स्थायी लेखा नं. ३०००३८०८६) को हकमा ऐ.का. अधिकार प्राप्त ग्रुप भाईस प्रेसिडेन्ट अमित कुमार जैन..... १ } पुनरावेदक

विरुद्ध

श्री आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट..... १ } प्रत्यर्थी
श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय : ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी : प्रमुख कर प्रशासक श्री शंकर प्रसाद खरेल
शुरु निर्णय मिति : २०७२।०४।०१

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग
निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विनोद बहादुर कुँवर
निर्णय मिति: २०७६।७।०७

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री चण्डेश्वर श्रेष्ठ
: विद्वान अधिवक्ता श्री नितेश श्रेष्ठ
प्रत्यर्थीको तर्फबाट : विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री दिपक भण्डारी
: विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अविलम्बित नजीर: x

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।७।७ मा भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम करदाताको तर्फबाट परेको पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यसप्रकार रहेको छ।

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालय अन्तर्गतका करदाता श्री रघुपति जुट मिल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं.३०००३८०८६) रानी, विराटनगर, मोरङ्गले आर्थिक वर्ष २०६७/०६८ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार रू.१२,४३,६८,४७४।- करयोग्य नोक्सानी कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०६८।०९।२६ मा आय विवरण पेश गरेको ।
२. उक्त आ.व. को लागि कार्यालयबाट कर परीक्षण हुँदा करदाताबाट पेश हुन आएको आय विवरण र सो साथ संलग्न कागजात, फांटवारी तथा प्रमाणहरूको अध्ययन, छानविन गरी पेश हुन आएको प्रतिवेदन समेतलाई आधार बनाई विश्लेषण गर्दा प्रस्तुत करदाताको यस आ.व. २०६७/०६८ को सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाइने खर्च दावी भएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि रू.८,१४,५७,७२६।- संशोधित करयोग्य नोक्सानी कायम गर्नुपर्ने भएकाले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५ (पन्ध्र) भित्र जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को १०१(६) बमोजिम विस्तृत व्यहोरा खुलाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७२।०३।०९ मा लिखित सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७२।०३।०९ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७२।०३।१५ मा बुझीलाई सो को लिखित जवाफ म्यादभित्रै मिति २०७२।०३।२९ मा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर समक्ष पेश गरेको ।
४. ब्याज खर्च कट्टी, उपदान खर्च कट्टी, अपलेखन खर्च कट्टी, विगत सात वर्षभन्दा अगाडिको नोक्सानी कट्टी दावी तथा गत आय वर्षको नोक्सानी कट्टीका सम्बन्धमा करदाताले पेश गरेको लिखित जवाफ चित्त बुझ्दो नभएको र कर परीक्षणको समयमा उल्लेखित खर्चलाई पुष्टि गर्ने गरी ठोस प्रमाण पेश गर्न असमर्थ रहेको हुँदा प्रस्तुत

करदाताको आ.व. २०६७/०६८ को लागि रू.८,१४,५७,७२६।- करयोग्य नोक्सानी कायम गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७२।०४।०१ मा भएको निर्णय ।

५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७२।०४।१ मा भएको आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी करदाता रघुपति जुट मिल्स लिमिटेडले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७२।०६।०७ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेको ।

६. व्याज खर्च कट्टी रू.३,८६,०६५।- अमान्य सम्बन्धमा, निवेदकले नगद अभाव भएको भनी बैंकबाट ऋण दिई ब्याज खर्च दाबी गरेको तर आफूसंग भएको रकम अन्य व्यक्ति वा फर्मलाई ब्याज नलिईकन सापटी दिइको रकमको समानुपातिक हिसाबले हुन आउने हदसम्मको बैंक ब्याज खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम अमान्य गर्ने गरी कार्यालयबाट भएको निर्णय कानून सम्मत देखिएकोले ब्याज खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भनी लिएको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ। त्यस्तै उपदान खर्च रू.९,९३,११७।- अमान्य सम्बन्धमा, निवेदकले नेपाल ईण्डष्ट्रिज एण्ड कमर्सियल बैंक लिमिटेड, विराटनगर शाखामा रकम जम्मा गरेको भनी जिकिर लिएता पनि कार्यालयमा उपरोक्त बमोजिमको रकम स्वीकृत अवकाश कोषमा जम्मा गरेको प्रमाण पेश नगरेको आधारमा कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण कानून सम्मत नै हुंदा निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ। त्यस्तै अपलेखन खर्च कट्टी रू.१२,२३०।- अमान्य सम्बन्धमा, निवेदकले अपलेखन खर्च कट्टी दाबी गर्दा पुन्याउनुपर्ने प्रक्रिया पूरा नगरेको तथा कर परीक्षणको समयमा प्रमाण पेश गरेको नपाईदा कार्यालयले अपलेखन खर्च कट्टी दाबी रकमलाई आयकर ऐन (संशोधन सहित), २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने गरी गरेको निर्णय कानून सम्मत नै हुंदा निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ। त्यस्तै विगत सात वर्ष भन्दा अगाडिको नोक्सानी कट्टि दाबी रू.१,०८,९३,०५६।- अमान्य सम्बन्धमा, यसमा कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारण भई आयकर ऐन (संशोधन सहित), २०५८ को दफा १०१ बमोजिमको सूचना जारी गरेकोमा निवेदकबाट सो सम्बन्धमा कर निर्धारण हुन नपर्ने कारण सहितको प्रमाण पेश हुनु पर्नेमा प्रतिक्रिया समेत पेश गरेको देखिएन। यसर्थ विगत सात वर्ष भन्दा अगाडीको नोक्सानी कट्टी दाबी अमान्य गरी कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण मिलेकै देखिंदा निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ। त्यस्तै गत आय वर्षको नोक्सानी रू.३,०६,२६,२८००० कट्टी अमान्य गरेको सम्बन्धमा: निवेदकले उक्त संशोधित कर आदेश स्वीकार नगरी मुद्दा दर्ता गरेको भन्ने जिकिर लिएता पनि सो मुद्दा फैसला भई आएमा सोही अनुसार कारवाही भई जाने हुंदा अन्यथा फैसला भई नआउन्जेलसम्म बढी दाबी गरेको नोक्सानी कट्टी अमान्य गर्ने गरी

कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण मिलेकै देखिँदा निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भनी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।०७।०७ मा भएको निर्णय।

७. ब्याज खर्च कट्टी, उपदान खर्च कट्टी, अपलेखन खर्च कट्टी, विगत सात वर्षभन्दा अगाडिको नोक्सानी कट्टी दावी तथा गत आय वर्षको नोक्सानी कट्टीका सम्बन्धमा करदाताले कर परीक्षणको समयमा आवश्यक कागजात पेश गरेको समेत प्रमाणित भैरहेको अवस्थामा सोतर्फ विवेचना नगरी ठूला करदाता कार्यालयको उक्त मिति २०७२।०४।१ को संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सोलाई सदर गर्ने आन्तरीक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत गैरकानूनी र अन्यायपूर्ण भएकोले उक्त निर्णय बदर गरी पुनरावेदन मागदावी बमोजिम गरी पाउँ भन्ने व्यहोरा सहितको करदाताको तर्फबाट मिति २०७६।११।१२ मा यस न्यायाधिकरण पेश भएको पुनरावेदन पत्र।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७७।०९।२४ मा भएको आदेश।
९. यसमा यिनै पुनरावेदक करदाताले यस न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गरी विचाराधीन आ.व.०७०।०७१ को मूल्य अभिवृद्धिकर (०७७-RB-००५४), अग्रिमकर (०७७-RB-००५३), आयकर (०७७-RB-००५२), आ.व.०७१।०७२ को आयकर (०७७-RB-०१४३), अग्रिमकर (०७७-RB-०१४२), मू.अ.कर (०७७-RB-०१४४), आ.व. ०७२।०७३ को आयकर (०७७-RB-०२३५), मू.अ.कर (०७७-RB-०२३३), अग्रिम कर (०७७-RB-०२३४) का मुद्दाहरु समेत लगाउ कायम गरिदिएको छ। साथै पेशी चढाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९।३।६ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

१०. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल संलग्न पुनरावेदन पत्र, प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालयबाट प्राप्त हुन आएको शुरु मिसिल लगायतका अन्य कागजातहरु समेत अध्ययन गरी पुनरावेदक करदाता रघुपति जुट मिल्स लिमिटेडका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री चण्डेश्वर श्रेष्ठ र विद्वान अधिवक्ता श्री नितेश श्रेष्ठले ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश त्रुटिपूर्ण रहेको

हुँदा सो आदेश बदर गरी पुनरावेदन मागदावी बमोजिम गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थीहरूका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर ले ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय समेत विधिसम्मत रहेको हुँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।

११. पुनरावेदक करदाताबाट लिइएको पुनरावेदन जिकिर, दुवै तर्फका विद्वानहरूबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सोही आदेश गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मिलेको छ, छैन? करदाताको जिकिर पुग्न सक्छ, सक्दैन भन्ने प्रश्नमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१२. करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर आफूले विभिन्न फर्म तथा व्यक्तिलाई दिइएको Advance रकम व्यवसायसंग सम्बन्धित खर्च भएकोले कट्टि पाउनुपर्ने भन्ने रहेको छ। सो सम्बन्धमा विचार गर्दा, करदाताले दावी गरेको Advance को व्याज खर्च सम्बन्धमा विभिन्न व्यक्ति तथा फर्मलाई प्रदान गरेको Advance वापतको रकम व्यवसायिक प्रयोजनका लागि दिएको भन्ने पुष्टि गर्ने कुनै विवरण पेश हुन सकेको देखिएन। करदाताले एकातर्फ पूँजीको अभाव देखाई विभिन्न बैंकबाट ऋण लिई सो ऋणको व्याज खर्च देखाई खर्च कट्टी दावी लिएको तथा अर्कोतर्फ कारोवारसँग असम्बन्धित व्यक्तिसँग लिनुपर्ने भनी रकम Advance मा राखेको हुँदा एडभान्स दिएको रकम व्यवसायको आय आर्जन कार्यमा प्रयोग भएको भन्न नमिल्ने हुँदा सो वापतको रकम रु.३,८६,०६५।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट निर्णय भएको देखिन्छ। पुनरावेदक करदाताले विभिन्न फर्म तथा व्यक्तिलाई प्रदान गरेको Advance व्यावसायिक प्रयोजनको लागि रहेको र उक्त रकम कम्पनीको अति आवश्यक वस्तु एवं सेवाको खरिद लगायतका कार्य गर्न दिएको हुँदा ठूला करदाता कार्यालयले खर्च कट्टी नपाउने भनी गरेको निर्णय त्रुटीपूर्ण छ भन्ने पुनरावेदन जिकिर लिएको पाईयो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम व्याज खर्च कट्टि पाउनको लागि करदाताको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि ऋण दायित्व सृजना भएको हुनुपर्ने देखिन्छ। करदाताले दावी गरेको ऋण दायित्वको सम्बन्धमा उक्त कानून बमोजिमको शर्त पूरा भएको देखिँदैन। यस्तै प्रश्न समावेश रहेको ठूला करदाता कार्यालय विरुद्ध अहिरन्त मल्टि फाइवर्स लि. भएको आयकर मुद्दामा श्री सर्वोच्च अदालतबाट "आफ्नो व्यवसाय संचालन गर्न आफूसंग नगद

रकम अपुग भएको भन्ने आधारमा ऋण लिने, यस्तो ऋणको व्याज खर्च कट्टा गर्ने तर यसरी ऋण लिने करदाता व्यक्तिले अन्य व्यक्तिलाई दिएको सापटी वा ऋणको रकममा लाग्न सक्ने व्याज आयमा समावेश गर्ने वा निर्व्याजी सापटीको रकमलाई जम्मा ऋण रकमबाट नघटाउने हो भने यसबाट उक्त ऐनको दफा १४ को व्यवस्थाको दुरुपयोग हुनाको साथै कर दायित्व कम गर्ने वा कर दायित्व छल्ने संयन्त्रको रूपमा उक्त दफा १४ को व्यवस्था प्रयोग हुन सक्छ^१ भनी व्याख्या भएको पाईन्छ। अतः उक्त व्याख्याको रोहमा हेर्दा करदाताले बिना प्रयोजन Advance भुक्तानी दिएको र सो वापतको व्याज असूल नगरेको देखिन्छ भने पूँजीको अभाव देखाई विभिन्न बैंकबाट ऋण लिई सो को व्याज वापतको खर्चमा कट्टी दावी समेत लिएको देखिँदा रु.३,८६,०६५।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) बमोजिम खर्च कट्टी नहुने गरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णयलाई अन्यथा गरिरहनु परेन।

१३. करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर उपदान खर्च कट्टीका सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारणको क्रममा करदाताले स्थायी कामदार तथा कर्मचारीहरूको आ.व.२०६७।०६८ मा उपदान वापतको दायित्व रकम सोही वर्षमा खर्च मानी नेपाल ईण्डष्ट्रियल एण्ड कमर्शियल बैंक लिमिटेड, विराटनगर शाखामा उपदान खातामा जम्मा गरिएको हुँदा सो खर्चलाई मिन्हा नदिई रु.९,९३,११७।- लाई आयमा समावेश गरिएको कार्य न्यायोचित नभएको हुँदा सो बदर गर्नु पर्दछ भन्ने तर्क पेश गरेको देखिन्छ। करदाताले स्वीकृत अवकाश कोषमा दाखिला गरेको प्रमाण पेश नगरेको तथा नियमानुसार अग्रिम कर कट्टी समेत दाखिला नगरेको आधार तथा कारण लिई ठूला करदाता कार्यालयले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम उक्त रकममा खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भन्ने निष्कर्षमा पुगेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ६३(२) मा "स्वीकृत अवकाश कोषको हिताधिकारी प्राकृतिक व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा सो कोषमा गरेको अवकाश योगदान आफ्नो करयोग्य आयको गणना गर्दा घटाई पाउन दावी गर्न सक्नेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था उल्लेख भएको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयले संशोधित कर निर्धारणको क्रममा करदाताले ऐनले निर्दिष्ट गरेको कानूनी व्यवस्था बमोजिम खर्च कट्टी दावीका लागि स्वीकृत अवकाश कोषमा रकम दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने तर सो नगरेको भनी व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ तर करदाताले आफ्नो पुनरावेदन जिकिरमा नेपाल ईण्डष्ट्रियल एण्ड कमर्शियल बैंक लिमिटेड, विराटनगर शाखामा उपदान खातामा जम्मा गरिएको र सो को प्रतिलिपी संलग्न गरिएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ। मिसिल संलग्न मिति २०६८।३।३ मा

^१पुनरावेदन नं ०६४-CR-०५२९, मुद्दा:-आयकर, आ.व ०५८/०५९, फैसला मिति:-२०६८।०५।०६

नेपाल ईण्डष्ट्रियल एण्ड कमर्शियल बैंक लिमिटेडबाट खिचिएको भौचरबाट करदाताले कम्पनीमा कार्यरत कामदारहरुको अग्रिम कर वापत रु.९,९३,११७।- दाखिला गरेको पुष्टी भइरहेको पाइयो। यसरी करदाताले कानूनले तोकेको कार्यविधी पुरा गरी खर्च कट्टी दावी गरेको विषयलाई नजरअन्दाज गर्दै उपदान वापतको रकममा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय न्यायोचित नदेखिँदा उल्टी भई करदाताले खर्च कट्टी पाउने ठहर्छ।

१४. करदाताले पुनरावेदन पत्रमा लिएको तेस्रो जिकिरमा विगत ३ वर्ष देखि स्थिर रहेका तथा भविष्यमा कुनै कारोबार हुने नदेखिएको तथा असूल उपर हुन नसक्ने आसामीको नाममा रहेको रकमलाई अपलेखन गरी बाँकी रहेको क्रेडिट रकमलाई अफिस खर्चमा जोडेको हुँदा उक्त खर्च मिन्हा पाउनु पर्ने भन्ने पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारणको क्रममा करदाताले अपलेखन गर्नका लागि पुन्याउनु पर्ने कानूनी प्रकृया पुरा नगरेको तथा प्रमाण पेश नगरी गरेको अपलेखन खर्च रु.१२,२३०।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २५ को उपदफा (२) मा “कुनै व्यक्तिले देहायका अवस्थामा मात्र कुनै रकम प्राप्त गर्ने अधिकार त्याग गर्न वा सो व्यक्तिको ऋण दावीलाई डुबेको ऋणको रुपमा अपलेखन गर्न पाउनेछ” भन्ने व्यवस्था गर्दै खण्ड (क) मा “कुनै वित्तीय संस्था वा बैङ्कको ऋण दावीका हकमा सो ऋण दावी तोकिएको मापदण्डहरु अनुसार डुबेको ऋणमा परिणत भएमा” भन्ने र खण्ड (ख) मा “खण्ड (क) मा उल्लिखित अवस्थामा बाहेक अन्य अवस्थामा भुक्तानी प्राप्त गर्न सो व्यक्तिले सबै उपयुक्त उपायहरु अपनाएपछि सो व्यक्ति सो अधिकार वा ऋण दावी असूल उपर हुन नसक्ने कुरामा मनासिब रुपमा विश्वस्त भएमा” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखियो। करदाताले सोही कानूनी व्यवस्था बमोजिम विर्तामोड आसामीको नाममा रहेको ऋण रु.१२,२३०।- विगतका ३ आ.व. देखि स्थिर रहेको, तथा भविष्यमा पनि कुनै कारोबार हुने नदेखिएको र सो बाँकी रकम असूल उपर हुन नसक्ने देखि अपलेखन गरी बाँकी रहेको क्रेडिट रकमलाई अफिस खर्चमा जोडेको भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरमा मिति २०७२।३।२९ मा पेश गरेको लिखित जवाफमा स्पष्ट गरेको देखिन आउँछ। मिसिल संलग्न कागजात हेर्दा अपलेखन गरेको खर्च सानो फलामेको रकम भएको विगत ३ आ.व. देखि स्थिर रहेको र भरमादुर प्रयास गर्दा पनि रकम असूल हुन नसकेको कारणबाट करदाताले कानून बमोजिम अपलेखन गरेको कारोबारलाई मान्यता नदिई आयमा समावेश गर्नु न्यायोचित नदेखिएको हुँदा यो शिर्षकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णय उल्टी भई अपलेखन गरेको रु.१२,२३०।- करदाताले खर्च कट्टी पाउने ठहर्छ।

१५. करदाताको चौथो पुनरावेदन जिकिर विगत सात वर्षभन्दा अगाडिको नोक्सानी कट्टी वापत दावी गरिएको रकम रु.१,०८,९३,०५६।- लाई अमान्य गरी आयमा समावेश गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारणको क्रममा करदाताले आयकर ऐनले तोकेको कानूनी व्यवस्था बमोजिम विगत सात वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था रहेकोमा करदाताले उक्त अवधिभन्दा अगाडीको वर्ष आ.व.२०५९।०६० देखि नोक्सानी रकम मिलान गरेको पाईएकोले आ.व.२०५९।६० को नोक्सानी रकम रु.१,०८,९३,०५६।- आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१)(ख) बमोजिम कट्टी नपाउने भन्ने व्यहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०५८ को २० मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिमको नोक्सानी कट्टी गर्न पाउनेछः- (क) सो व्यक्तिले अन्य कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको सो वर्षको कुनै कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी र, (ख) त्यस्तो व्यक्तिले कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको विगत सात आय वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी।" भन्ने कानूनी व्यवस्था उल्लेख भएको देखिन्छ। प्रस्तुत विवादका सन्दर्भमा करदाताले आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१)(ख) ले निर्दिष्ट गरेको व्यवस्था प्रतिकुल हुने गरी तोकिएको सात वर्ष भन्दा अघि आ.व.२०५९।०६० देखिको नोक्सानी रकम मिलान गरेको तथ्य ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय पर्चाबाट स्पष्ट हुन्छ। तसर्थ करदाताले आयकर ऐनले दिएको कानूनी परिधीभित्र रही माग गर्न पाउने नोक्सानी कट्टी दावी नलिई आ.व.२०५९।०६० मा भएको नोक्सानी वापतको रकम रु.१,०८,९३,०५६।- मा दावी गरेको नोक्सानी कट्टीलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१)(ख) बमोजिम अमान्य हुने गरी सुरु कार्यालयबाट भएको निर्णय कानूनसम्मत नै देखियो।

१६. करदाताको अन्तिम पुनरावेदन जिकीर ठूला करदाता कार्यालयले अन्तिम कर निर्धारण आदेशको क्रममा गत आ.व.मा कायम भएको नोक्सानी भन्दा वढि नोक्सानी दावी गरेको रु. ३,०६,२६,२८०।- खर्च कट्टी नपाउने भनी लिएको आधार त्रुटिपूर्ण भएको हुँदा बदर गरी पाउनु पर्ने भन्ने सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाता कम्पनीको आ.व. २०६६।०६७ को संशोधित कर निर्धारणको सूचना र निर्णय समेतबाट करयोग्य नोक्सानी घटाउने प्रत्यर्थी कार्यालयको निर्णय र निर्धारण उपर चित्त नबुझी पुनरावेदक करदाताले यसै न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दायर गरेको कारण सो को अन्तिम फैसला नआएकोले गत वर्षको आय विवरण अनुसारको खुद नोक्सानी कायम गरी पाउ भन्ने व्यहोरा पुनरावेदन पत्रमा उल्लेख गरेको देखिन्छ। पुनरावेदक करदाताले प्रस्तुत आ.व.मा अघिल्लो आय वर्षको जिम्मेवारी सरेको व्यवसायको नोक्सानी भनी

रु.१२,१६,०५,१८६।- सारेको तर ठूला करदाता कार्यालयले आ.व. २०६६।०६७ को संशोधित कर निर्धारण गरी उक्त आ.व.को लागि रु.९,०९,७८,९०६।- नोकसानी कायम गरेको देखियो। यसरी करदाताले यो आ.व.मा अघिल्लो वर्षभन्दा रु.३,०६,२६,२८०।- बढी नोकसानी दावी गरेको देखिन्छ। करदाताले उक्त संशोधित कर निर्धारणका सम्बन्धमा माथिल्लो निकायमा मुद्दा विचाराधिन रहेको भन्ने जिकिर लिएको भएतापनि उक्त विचाराधिन मुद्दाको फैसला बमोजिम हुने नै हुँदा करदाताले दावी गरेको बढी नोकसानी वापतको रकम रु.३,०६,२६,२८०।- खर्च कट्टी नपाउने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१)(ख) को रोहमा मिलेकै देखियो।

१७. अतःमाथि विवेचित आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री रघुपति जुट मिल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००३८०८६) को आ.व. २०६७।०६८ को ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारण गर्दा उपदान खर्च र अपलेखन खर्च कट्टी गर्न अमान्य गरी मिति २०७२।०४।०९ मा गरेको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।०७।०७ मा गरेको निर्णय समेत उक्त दुई शीर्षकको हकमा मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहर्छ। करदाताले अन्य शीर्षकमा लिएको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथी ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम पुनरावेदक करदाता श्री रघुपति जुट मिल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००३८०८६) को आ.व. २०६७।०६८ को ठूला करदाता कार्यालयबाट संशोधित कर निर्धारण गर्दा उपदान खर्च र अपलेखन खर्च कट्टी गर्न अमान्य गरी मिति २०७२।०४।०९ मा गरेको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।०७।०७ मा गरेको निर्णय समेत उक्त दुई शीर्षकको हकमा केही उल्टी भई खर्च कट्टी पाउने ठहरी फैसला भएकोले उक्त दुई वटा शीर्षक वापत करदाताले फिर्ता पाउने कर रकम हिसाव गरी अर्को आ.व.मा मिलान गरिदिनु भनी प्रस्तुत फैसलाको प्रतिलिपी सहित ठूला करदाता कार्यालयमा लेखी पठाईदिनु।
२. फैसलाको प्रतिलिपी सहित फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई पठाईदिनु।
३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।

४. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
५. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर पठाई रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: प्रमोद रिजाल

ईति सम्वत् २०८० साल बैशाख १२ गते रोज ३ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

प्रमाणिकरण गर्ने लेखा सदस्य:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप